

Yönetim Bilişim Sistemleri Alanında Ulusal Yayın Kaynaklarının Değerlendirilmesi

Evaluating National Publication Sources in The Field of Management Information Systems

Muhammet DAMAR¹

Güzin ÖZDAĞOĞLU²

Yılmaz GÖKŞEN³

DOI:10.33461/uybisbbd.1011767

Öz

Makale Bilgileri

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi:

18.10.2021

Kabul Tarihi:

16.12.2021

©2021 UYBİSBBD
Tüm hakları saklıdır.

Dergipark platformu ve TRDizin, araştırma ve yayıncılık faaliyetlerinin daha organize bir şekilde yürütülmesi ve takibi açısından önemli girişimlerdir. İlgili dergiler, öncelikli olarak ulusal düzeyde varlıklarını sürdürmekte ve daha da gelişerek uluslararası endekslerce kabul edilebilir hale gelmektedir. Dolayısıyla, bu dergilerin yarattığı araştırma etkisinin ortaya konması ve güçlendirilmesi, aynı zamanda uluslararası arenadaki görünürlüğüne katkı sunmaktadır. Bu bağlamda yönetim bilişim sistemleri (YBS) alanına odaklanan araştırmanın amacı, TRDizin'de endekslenen ve kapsamına YBS ile ilgili çalışmaları dahil eden altı dergiye ait yayınların bibliyometrik yapısını ortaya koymaktır. Çalışmada, Dergipark ve TRDizin hakkında genel istatistikler verilmekte ve 2010-2021 yılları arasında seçilen dergiler için TRDizin tarafından kullanıcılarına sunulan detaylı bibliyometrik veriler analiz edilmektedir. Böylece, YBS alanın araştırma etkisi, ilgili dergilerin ortaya koyduğu yayın portföyü açısından değerlendirilmektedir. Analizler ve görseller için hazır bir paket program yerine, bir iş zekası uygulama ortamından yararlanılmış, dolayısıyla, veriye özel önışlemlerin yapıldığı, standart olmayan, kişiselleştirilebilir ve etkileşimli çalışan gösterge panelleri tasarlanmıştır. Bulgular, ön plana çıkan ve tartışılan konularla birlikte diğer bibliyometrik karakteristikler hakkında çıkarımları içermekte ve yayınların mevcut durumunu ortaya koymaktadır. Bulgular ve sunum şekli açısından, çalışma, YBS alanının otoriteleri ve dergi yöneticileri için aynı zamanda bir karar destek aracı işlevi de barındırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yönetim bilişim sistemleri, TRDizin, dergipark, bibliyometri, iş zekası.

Abstract

Article Info

Paper Type:

Research Paper

Received:

18.10.2021

Accepted:

16.12.2021

©2021 UYBİSBBD
All rights reserved.

TRDizin and the DergiPark platform are significant initiatives for performing and tracking research and publication activities more coordinated. Relevant journals typically survive at a national level before being improved and accepted by worldwide indexes. As a result, uncovering and increasing these publications' research impact also helps raise their international profile. In this respect, the objective of this study, which focuses on the topic of management information systems (MIS), is to expose the bibliometric structure of the publications of six TRDizin-indexed journals that include MIS studies. General statistics concerning DergiPark and TRDizin are included in the research, and comprehensive bibliometric data delivered to users by TRDizin for chosen publications from 2010 to 2021. As a result, the MIS field's research impact is measured in the publishing portfolio of linked journals. Because a business intelligence application environment was employed instead of current software packages for analyses and visualizations, non-standard, configurable, and interactive dashboards with data-specific preprocessing were created. Highlights and discussion points, and assumptions regarding other bibliometric aspects, and the present state of publications are included in the findings. The research also acts as a decision-making tool for MIS authorities and journal executives regarding results and representation.

Keywords: management information systems, TRDizin, dergipark, bibliometrics, business intelligence.

Atıf/ to Cite (APA): Damar, M., Özdağoğlu, G. ve Gökşen, Y. (2021). Yönetim Bilişim Sistemleri Alanında Ulusal Yayın Kaynaklarının Değerlendirilmesi. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 5(2), 194-211

¹ Dr. Öğretim Görevlisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, muhammet.damar@deu.edu.tr

² Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi, guzin.kavrukkoca@deu.edu.tr

³ Prof. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, yilmaz.goksen@deu.edu.tr

1. GİRİŞ

Günümüzde karmaşık ve hızlı değişen iş ortamları, karar vermek için sınırlı zamanı olan ve çoğu zaman bu karar süreçlerinde kullanabileceği uygun bilgiye sahip olmayan kurumlar üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu çerçevede bilgi, bir organizasyonun yönetiminde ve özellikle yönetsel karar verme sürecinde hayati bir bileşen ve kritik bir kaynak haline gelmiştir (Reddy vd., 2009; Laudon ve Laudon, 2002). İşletmeler yürüttükleri faaliyetleri izlemek, denetlemek, ortaya çıkan problemleri veya gelecek konjonktür konusunda fikir alabilmek için iyi kurgulanmış bilgi sistemlerine ihtiyaç duymakta ve karar süreçlerinin veriye dayalı olmasını beklemektedir. Yönetim Bilişim Sistemleri (YBS), birçok bilgi teknolojisi formunun toplumsal, kurumsal, grup ve bireysel düzeylerde stratejik, yönetsel ve operasyonel uygulamalarına odaklanan profesyonel ve uygulamalı bir disiplindir. Bilişsel psikoloji, bilgisayar bilimi, ekonomi, operasyon yönetimi, yöneylem, organizasyon felsefesi ve mühendislik kavramlarını içermektedir ve bu disiplinlerle etkileşim halinde gelişimini sürdürmektedir (Culnan, 1987; Baskerville ve Myers, 2002; Katerattanakul vd., 2006).

Argyris (1971) YBS'yi, sorumlu oldukları faaliyetleri planlama, yönetme ve kontrol etme konusunda zamanında ve etkin kararlar almalarını, tüm fonksiyonlarda tüm seviyelerde yönetime hem iç hem de dış kaynaklardan gelen verilere dayalı bilgiler sağlamak için yapısal prosedürler kullanan bir sistem olarak tanımlamıştır. Adeoti-Adekeye (1997)'ye göre YBS'nin evrensel olarak kabul edilmiş bir tanımı bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, yıllar boyunca farklı perspektiflerden YBS alanının farklı özelliklerine vurgulama yapan tanımlara rastlanmaktadır (Bensghir Kaya, 2002; Nath ve Badgjar, 2013; Al-Mamary vd., 2013).

Holsapple (2008)'e göre, YBS alanının kimlik oluşumunu anlamının alandaki bilgi birikiminin değerlendirilmesi ve entelektüel çekirdeğinin araştırılması ile mümkün olduğunu vurgulamıştır. Burada yapılacak en önemli çıkarım, söz konusu iç gözlemin gerçekleştirilebilmesi için dönemsel olarak literatürün resminin ortaya konmasıdır. Bu amaçla, derinlemesine bilgiler sunan sistematik derlemeler ve incelemeler yapılabileceği gibi, bibliyometri, bilimetri gibi bilgi-belge yönetimi alanının sunduğu yöntemler kapsamında, temel ve gerekli durumlarda ileri istatistik analizlerle, farklı boyutlar üzerinden frekanslar, eğilimler ve örüntüler ortaya çıkarılabilmektedir.

YBS alanında bibliyometri ve ilişkili yöntemlerin uygulaması 1980'li yılların başına kadar uzanmakta olup, ulaşılabilen en eski çalışmalar, Culnan (1986), Culnan (1987), Farhoomand (1987), Culnan ve Swanson, (1986) ve bu çalışmanın bir güncellemesi olan Cheon vd. (1992) olmuştur. Bu çalışmalarda, genellikle, üretilen makalelere ilişkin istatistiklere yer verilmiştir. Öte yandan, izleyen yıllarda, Cocosila ve diğerleri (2011), YBS alanının gelişimine yön veren ve pek çok araştırmanın tartışmaya açıldığı International Conference on Information Systems (ICIS), Pacific Asia Conference on Information Systems (PACIS) ve Administrative Sciences Association of Canada Annual Conference (ASAC) kongrelerinde sunulan bildirileri, bilimetri metodolojisinin sunduğu teknik ve araçlar aracılığı ile incelemiştir.

YBS alanında ve bileşenlerini oluşturan diğer konularda bu kapsamda yapılan pek çok güncel çalışmaya rastlamak mümkündür. Makalelerin ve bildirimlerin yanı sıra YBS araştırmalarına ilişkin portföyde önemli paylara sahip olan dergiler de yine aynı bakış açıları ve metodolojilerle mercek altına alınmıştır (de Carvalho Pereira vd., 2015; Merigó vd., 2018; Beydoun vd., 2019; La Paz vd., 2020; Kokol vd.,2018; Donthu vd., 2021; Islam ve Widen, 2021; Abedin vd., 2021).

Schmidt (2007), toplumların geleceğini şekillendirmek için bilgi düzenlemesinin önemi üzerine durmuş ve bilginin, geç modern toplumların geleceği için en önemli kaynak haline geldiğini belirtmiştir. Shotton ve diğerleri (2009), önceki çalışmalardan elde edilen ilgili bilimsel çıktıları keşfetme, bütünleştirme ve yeniden kullanma yeteneğinin, yenilikçi araştırmalar için kritik öneme sahip olduğunu belirtmişlerdir. Ulusal ve uluslararası yayıncılık faaliyetleri, belirli bir alandaki bilimsel yayınların tarihsel süreç içinde izlediği yolu keşfetmek, alanda tartışılan konuların değerlendirmesini gerçekleştirebilmek için bizlere referans veriler sağlayabilmektedir. Genelde bu veriler uluslararası yayıncılık faaliyetlerinin izlenmesi için Pubmed, Web of Science veya Scopus

gibi bibliyometrik veritabanları aracılığı ile yapılırken, son yıllardaki ulusal yayıncılık faaliyetlerinin değerlendirilebilmesi için önemli bir girişim olarak değerlendirebileceğimiz TRDizin bibliyometrik veritabanı aracılığı ile yapılabilmektedir ve bu veritabanı sayesinde yayıncılık faaliyetleri hakkında belirli formatta işlemek için bilgi alınabilmektedir. Bibliyometri alanı, genel olarak belirli bir zaman periyodu için, belirli bir alan, belirli bir konu veya belirli dergilerdeki gelişmeleri izleyebilmek için kullanılabilir. Dolayısı ile YBS konularının ulusal literatüründe tartışıldığı konu başlıklarının anlamlandırılması, ön plana araştırmacı veya çalışmaların izlenebilmesi için diğer alanlarda olduğu gibi önemli bir araçtır.

Bibliyometri alanı sayesinde belirli bir alanda veya konuda gerçekleştirilen çalışmaların dokusunu keşfetmek için güzel araçlara sahip olunmaktadır. Bibliyometrik çalışmalar belirli bir alanın tanımlanması ve o alandaki araştırmacı dokusunun daha iyi anlaşılması için önemli çalışmalardır. Bu sayede alanda çalışan araştırmacılar, literatürün gelişimi ve alanda ön plana çıkmış araştırmacılar konusunda bilgi ve fikir sahibi olabilmektedir. Aynı şekilde belirli alanlarda ön plana çıkan önemli dergiler ve bu dergilerdeki tartışma konuları hakkında bilgi sahibi olabilmektedir. Çalışma bu yönüyle ulusal YBS dergi yayıncılığı konusunda bir değerlendirme sunmaktadır. Çalışmanın önemi ve alana katkısı ikinci bölümde detaylı olarak ele alınmış, üçüncü bölümde Dergipark ve TRDizin hakkında açıklama yapılmış, yöntem bölümünde araştırmanın yöntemi ve araştırmada odaklanılan araştırma sorularına odaklanılmıştır. Çalışmada yöntem bölümünde gerçekleştirilen analizler sonucunda elde edilen bulgular, bulgular ve tartışma bölümünde, üç farklı başlık halinde tümünden gelim yöntemi ile sunulmuştur. Bunlardan birinci olarak, DergiPark üzerinde Türkiye’de dergi yayıncılık faaliyetleri üzerinde bir değerlendirme sunulmuş, ikinci olarak DergiPark sistemi üzerinden Türkiye’deki yönetim bilişim sistemleri alanındaki dergiler mercek altına alınmış ve bu dergilere ilişkin bulgular sunulmuş ardından son olarak yönetim bilişim sistemleri ile ilişkili TRDizin’de yer alan altı derginin verileri sistemden alınarak bu dergilerde tartışılan konular tartışılarak bir değerlendirme sunulmuştur. Sonuç ve öneriler bölümünde ise araştırmada elde edilen tüm ve deneyim sonucu açıklanmış, öneriler sunulmuştur.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ VE ALANA KATKISI

Geçmişten günümüze yapılan tüm bu çalışmalar, ele alınan dönem içerisinde YBS ve ilişkili konularda öne çıkan yayınları, dergileri, yazarları, kurumları, ülkeleri, içerikleri, referansları ve eklenebilecek diğer boyutları özetleyerek, diğer bilimsel çalışmalara yön gösterecek, literatür araştırmalarını kolaylaştıracak pek çok bulgu sunmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de her geçen gün alandaki açılan lisans, yüksek lisans ve doktora programlarını, artan araştırmacı sayısı (Damar ve Aydın, 2021) ile YBS disiplininin akademik üretkenlik ve alan dergileri konusunda bir değerlendirmeye ihtiyacı vardır.

İhtiyaç alanın tüm sektörler için taşıdığı önem ve mezunlarının alana etkisi, sadece ulusal literatüre sıkışan araştırmacılardan ziyade uluslararası literatüre hakim ve bu yönde alana katkı sunan araştırmacı ihtiyacından da kaynaklanabilmektedir. Bu bağlamda, çalışma, Türkiye özelinde, YBS alanındaki ulusal yayıncılık faaliyetlerini değerlendirmeyi amaçlamakta, Türkiye’nin ulusal dergi yayıncılık faaliyetlerinin yürütüldüğü en önemli portal üzerindeki YBS dergi sayısı ve durumunu, elde edilen bibliyometrik veriler üzerinden gerçekleştirilen analizler çerçevesinde bir değerlendirme sunmaktadır.

Araştırmada, Türkiye’de DergiPark sistemi üzerinde YBS’yi konu alanı olarak belirleyen 34 dergiye ulaşılmıştır. Bu dergilerin arasında, TRDizin kapsamına alınanlar, Acta Infologica, Manas Journal of Social Studies, Alphanumeric Journal, Bilişim Teknolojileri Dergisi, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi gibi yayın organlarıdır. TRDizin’in indekslendiği dergiler için Scopus ve Web of Science bibliyometrik veritabanlarının sağladığı imkan gibi sağladığı bibliyometrik veri sayesinde, taradığı altı dergi için bizlere verileri sunmuştur. 34 dergi de eğer TRDizin’de taransaydı Türkiye’deki tüm

YBS dergileri için bibliyometrik veriler sağlanabilecek ve daha kapsamlı bir analiz yapılabileceği aynı zamanda ifade edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, TRDizin tarafından taranan alanın bu altı dergisinin, 2010-2021 yılları arasında yayınladığı makalelere ait bibliyometrik verileri, geliştirilen iş zekâsı uygulaması üzerinde işlenerek etkileşimli veri görselleri tasarlanmıştır. Çalışma öncelikle genel yayın faaliyetleri üzerinde değerlendirmeler yaparken, odağa alınan dergiler aracılığıyla, ulusal literatürde ön plana çıkan, tartışılan konular hakkında bulgular sunmakta ve Türkiye'nin bu bağlamdaki mevcut durumunu tartışmaya açmaktadır.

Literatürde Türkiye' adresli Web of Science ve Scopus verileri üzerine bibliyometrik analizler gerçekleştiren makaleler mevcuttur (Damar vd., 2018a; Damar vd., 2018b; Özdağoğlu vd., 2020; Karaman vd., 2021, Damar ve Aydın, 2021). Fakat bu çalışma literatüre kazandırdıkları ile birkaç yönden farklıdır. Birincisi Türkiye'de TRDizin verileri ile bibliyometrik analiz yapan ilk çalışma veya ilk çalışmalardan birisidir. TRDizin'in Web of Science ve Scopus gibi veri sunması pek çok araştırmacı tarafından bilinmemekte veya yeni yeni farkındalık oluşmaktadır. İkincisi Türkiye adresli olan ve YBS alanında yayıncılık faaliyeti gösteren dergiler üzerine Türkçe literatürde bir yayına rastlanmamıştır. Damar ve Aydın (2021), Scopus tarafından taranan YBS uluslararası dergilerde Türkiye adresli çalışmaların durumunu ve dergilerin genel dokusunu incelemiştir.

Bir diğer katkı da çalışmanın Türkiye kaynaklı bibliyometrik veri sunan bir servisten (TRDizin) verileri çekmek suretiyle, ilk defa Microsoft Power BI iş zekâsı teknolojisi ile işlemesi ve bibliyometrik analiz gerçekleştirilmesidir. Oracle BI, Microsoft Power BI, Tableau, Qlink gibi iş zekâsı araçları kullanıcılara veri analizi imkanı sağlamaktadır. Analiz edilen veriler aracılığı ile de veri üzerinde pek çok farklı araç ve teknik ile görselleştirme, verinin kümelenmesi, sınıflanması, birliktelik kurallarını çalıştırma gibi pek çok veri madenciliği yöntemini de kullanmamıza imkan sunabilmektedir. Gerçekleştirilen bu çalışma gelecek çalışmaları için alanda çalışan araştırmacılara farklı yöntemler ile bibliyometrik yapılabileceği konusunda yol gösterici niteliktedir.

3. DERGİPARK ve TRDİZİN HAKKINDA

TÜBİTAK ULAKBİM, Türkiye'de yayınlanan akademik dergilere çevrimiçi barındırma hizmetleri ve DergiPark platformu üzerinden editoryal iş akışı yönetim sistemi sağlamaktadır. DergiPark, ulusal akademik dergilerin uluslararası standartlara uygun olarak var olmalarını ve görünürlüklerini artırmalarını desteklemektedir. DergiPark, hakem değerlendirme sisteminin ve dergilerin içeriklerinin yönetimine müdahale etmemekte, sadece sistemin kullanımı için altyapı ve "teknik destek" sağlamaktadır (DergiPark, 2021). TÜBİTAK ULAKBİM DergiPark projesini 2013 yılında başlatmış, ilk dergi barındırma hizmeti Ocak 2014'te gerçekleşmiştir. İlk olarak DergiPark, Open Journal Systems (OJS) üzerinden hizmet vermiş, ancak dergi ve kullanıcı sayısının hızla artmasıyla, 2017 yılı itibarıyla ULAKBİM Dergi Sistemleri (UDS) adında, dergi ve kullanıcı sayısının artışından etkilenmeden çalışabilecek yeni ve yerli bir dergi yönetim sistemi geliştirilerek hizmete sunulmuştur.

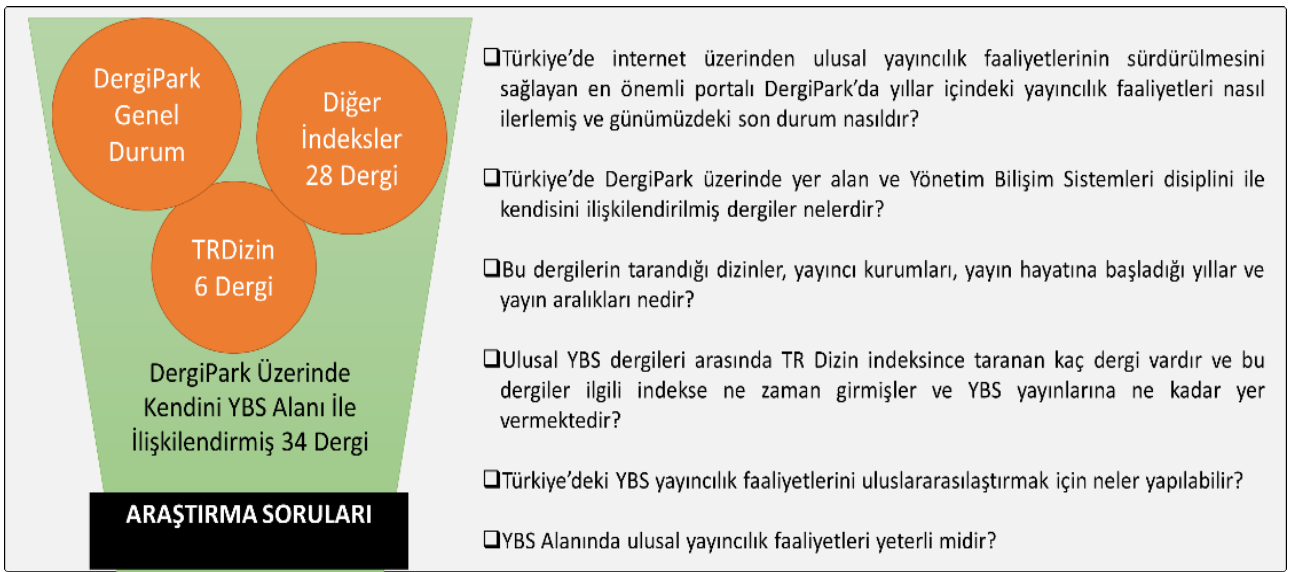
TRDizin (eski adıyla Ulusal Veri Tabanları-UVT), Fen ve Sosyal Bilimler konu alanlarındaki ulusal, hakemli, bilimsel dergilerdeki makaleler ile TÜBİTAK Projelerinin bibliyografik/tam metin bilgilerinin yer aldığı, web sayfası üzerinden taranabilen ulusal atıf dizinidir. TRDizin, TÜBİTAK ULAKBİM tarafından sağlanan ulusal bir dizinleme platformudur. Araştırmacılar bu dizini Web of Science veya Scopus gibi bibliyometrik veri tabanı olarak değerlendirebilir. Bu dizin üzerinde taranan dergi ve diğer kaynaklar üzerine farklı metin işleme yöntemleri ile araştırma yapabilmekte, bu sayede belirlenen araştırma soruları üzerine kapsamlı bir değerlendirmede bulunulabilmektedir. Bibliyometri ve bilimetre alanları için bu tür veri tabanları kritik öneme sahiptir (TRDizin, 2021).

4. YÖNTEM

Çalışmada YBS alanıyla kendini ilişkilendirmiş ve DergiPark üzerinden yayıncılık faaliyetlerini sürdüren 34 dergi incelenmekte, elde edilen bilgilerle kapsamında, Türkiye’de YBS alanındaki dergicilik faaliyetleri tartışmaya açılmaktadır. Odaklanılan ve TRDizin’de yer alan altı dergide (Acta Infologica, Manas Journal of Social Studies, Alphanumeric Journal, Bilişim Teknolojileri Dergisi, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi) 2010-2021 yılları arasında yayınlanan 1.714 makale üzerinden bibliyometrik analizler gerçekleştirilmiştir.

Bu analizler için iş zekâsı ortamında veri görselleştirme ve özetleme amaçlı gösterge panelleri tasarlanmıştır. Bu paneller, Şekil 1’de listelenen araştırma sorularına yanıt verecek şekilde geliştirilmiş olup, tasarım sürecinde, hesap tablolarında tutulan veriler ve MS-Power BI iş zekâsı modeli geliştirme ortamından yararlanılmıştır. Böylece, 2010’dan günümüze YBS alanındaki yıllar içindeki eğilimler, örüntüler, bibliyometrik karakteristikler, çalışma alanları ve odaklanılan konular hakkında pek çok bulguya ulaşılmıştır.

Şekil 1: Çalışma Metodolojisi ve Araştırma Soruları

Dergiler, yayın yılları, konu dağılımları, araştırmacılar, dergi sahipliği ve yayıncı türleri, dergilerin bulunduğu dizinler gibi pek çok farklı süzgeç çalıştırılarak analiz edilmiştir. Bu süreçte, TRDizin tarafından kullanıcılara sunulan bibliyometrik veriler kullanılmıştır. Bu verileri doğrudan kullanmak mümkün olmamaktadır.

Yayın verilerin kalitesi, doğaldır ki, kullanıcıların veri girişi sürecinde göstereceği titizlikle doğru orantılıdır. Bu noktada, kullanılan platformun ve kurgulanan veri tabanının tasarımında öngörülen önlem ve kısıtlamaların da önemine değinmekte yarar vardır. TRDizin özelinde, elde edilen veri setinde gözlemlenen durumlar şu şekilde listelenebilir:

- Makale diline bağlı olarak, Türkçe ya da İngilizce özetin kaydedilmemesi;
- Makale için özet bilgisinin hiç kaydedilmemiş olması;
- Makale diline bağlı olarak, Türkçe ya da İngilizce başlığın kaydedilmemesi;
- Türkçe alanlara İngilizce, İngilizce alanlara Türkçe veri kaydedilmesi;
- Konu alanları belirlenirken hatalı ya da eksik konu seçilmesi;
- Aynı yayına ait çoklu kayıt bulunması.

Nitelikli ve ulaşılabilir yayınlarla dergi ve ulusal araştırma etkisinin artırılması için veri kalitesinin sağlanmasına da önem verilmelidir. Elde edilen ham veriler ışığında, metin analizleri, kurum, araştırmacı, yıllara göre yayın ve atıf durumları gibi çeşitli analizleri yapabilmek için bir

takım önışlemeler yapılmıştır. İlki verideki genel problemlerle ilgili temizlik işlemleri, üçüncüsü ise iş zekâsı uygulamasının geliştirilebilmesi ve raporların belirlenen araştırma sorularına detaylı cevap verebilmesi için geliştirilen ara tablo ve ilişkili tablo yapılarıdır. Bu tablolar, amaca yönelik veri marketleri şeklinde kurgulanmıştır.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA

5.1. DergiPark Üzerinde Türkiye’de Dergi Yayıncılık Faaliyetleri

Veriler, parametrik sayfa yapısı sayesinde, DergiPark üzerinden uygulanan süzgeçler aracılığıyla toplanmıştır. Yıllara göre, DergiPark üzerinde barındırılan dergi sayıları; 2013 (100), 2014 (461), 2015 (824), 2016 (1.200), 2017 (1.600), 2018 (2.105), 2019 (1.937), 2020 (2.015) şeklindedir. 2020 yılı yayınlanan makale sayısı 485.723’tir. DergiPark kullanım koşullarına ve akademik süreli yayın standartlarına uymadığı için DergiPark’tan çıkartılan veya erişime kapatılan dergi sayısı 664’tür.

2021 yılına gelindiğinde 15 Ağustos 2021 DergiPark verilerine göre sisteme kayıtlı 2.369 dergi, 517.278 makale, 410.878 araştırmacı ve 1.044 yayıncı mevcuttur. Doküman türlerine göre 517.278 makale, araştırma makalesi (219.867), derleme (16.109), kitap incelemesi (5.915), konferans bildirisi (5.602), olgu sunumu (5.376), diğer (2.343), editöre mektup (1.753), çeviri (1.588), editöryal (1.040) şeklinde dağılım göstermektedir.

DergiPark’ta yayınlanan makalelerin konu dağılımları analiz edilmiştir. Bu analizlere göre, tıp temel alanında en yoğun çalışılan ilk on konu; sağlık bilimleri ve hizmetleri (18.443), spor bilimleri (2.565), genel ve dahili tıp (1.302), cerrahi (835), kadın hastalıkları ve doğum (320), pediatri (232), psikiyatri (209), acil tıp (206), üroloji ve nefroloji (191), halk ve çevre sağlığı (187), şeklindedir. Sosyal bilimler temel alanında en yoğun çalışılan ilk on konu; sırasıyla, eğitim, bilimsel disiplinler (7.579), tarih (6.855), din bilimi (6.707), işletme (5.190), eğitim, eğitim araştırmaları (4.547), iktisat (3.691), hukuk (3.581), edebiyat (3.568), beşeri bilimler- ortak disiplinler (3.194), sosyal bilimler, disiplinler arası (2.989), şeklindedir. YBS konu alanını ilk on içine girememiştir. Bu durum, her geçen gün açılan yeni yüksek lisans, doktora ve lisans programları ile gelişmekte olan bir alan olması ile ilişkilendirilebilir.

517.279 makale, 410.880 araştırmacı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmacıların temel alanlara göre dağılımı; sosyal, beşeri ve idari bilimler (19.612), eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme (15.229), sağlık bilimleri (10.057), mühendislik (6.608), fen bilimleri ve matematik (4.591), tıp (3.757), bilgisayar bilimleri ve mühendisliği (3.501), bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (3.443), hukuk (3.209), ziraat ve orman ve su ürünleridir (3.121). Araştırmacıların en yoğun olduğu alanın sosyal, beşeri ve idari bilimler olmasına rağmen, bu durumun yayın üretkenliğinde görülmemesi düşündürücü bir noktadır. Özellikle son dönemde sosyal, beşeri ve idari bilimler temel alanında dergi sayısındaki artış önemli ve ciddi bir boyuta geldiği de ifade edilmesi gereken bir diğer konudur. Bu durum alanda bir yayının enflasyonu yaratabileceği, araştırmacıların eserlerinin değer ve niteliğini düşüreceği gözden kaçırılmaması gereken bir noktadır. Kontrolsüz ve kurumsal olmayan yayıncılık faaliyetleri avcı ve yağmacı yayıncılık faaliyetleri için de risk oluşturmaktadır (Damar ve Gökşen, 2018).

1.044 yayıncı yayıncı türüne göre değerlendirildiğinde ise; kişisel (497), üniversite (189), dernek (141), özel (88), kamu (65), vakıf (32), meslek odası (25), EAH (Eğitim Araştırma Hastanesi) (6), TÜBİTAK (1), şeklindedir. Türkiye’de 189 üniversite yayıncı olarak görülmektedir. Bu yayıncıların sahip olduğu dergi sayıları dikkate alındığında; üniversite (1.203), kişi (600), dernek (194), özel (171), kamu (89), vakıf (43), meslek odası (30), TÜBİTAK (12), Eğitim Araştırma Hastanesi (11), şeklindedir. Üniversitelerin en fazla dergi yayıncılık faaliyeti yürüten kurumlar olduğu burada görülebilir. Bu üniversitelerin içinde DergiPark üzerinde en fazla dergiye sahip üniversiteler sırasıyla; İstanbul Üniversitesi (76), Ankara Üniversitesi (40), Marmara Üniversitesi

(37), Hacettepe Üniversitesi (25), Selçuk Üniversitesi (24), Atatürk Üniversitesi (22), İstanbul Aydın Üniversitesi (19), Sakarya Üniversitesi (19), Ege Üniversitesi (19), Dokuz Eylül Üniversitesi (18), sahiptir. Dizinlere göre dergiler sırlandığında ise; TRDizin (694), Emerging Sources Citation Index (ESCI) (90), Scopus(81), Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) (19), Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) (3), Social Sciences Citation Index (SSCI) (3), şeklindedir. SSCI, SCI-Expanded, ESCI veya Scopus, indekslerindeki dergi sayısının genele oranla az olduğu görülmektedir. Türkiye gibi iki yüzün üzerinde üniversite sahip bir ülke için bu tablonun iyileştirmeye açık pek çok öge barındırdığı kanısı hakim olmuştur.

Karaman ve diğerleri (2021), Türkiye'deki hukukçu akademisyenler üzerine gerçekleştirdikleri çalışmalarında Türkiye'de SSCI yayın faaliyeti gösteren dergi sayısı dünya ekonomisinde ilk on içinde yer alan ülkelere göre oldukça az olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca hukukçu akademisyenler için Türkçe harici dillerde yayın yapan, mümkünse ESCI veya SSCI endekslere sahip dergi sayılarının artırılması mutlak surette gerektiği düşüncesi, sadece hukuk alanı için değil tüm disiplinlerdeki yayıncılık faaliyetleri için gerekli olduğu ayrıca ifade edilebilir. Burada uluslararası indekslere girmenin önemi de ayrıca vurgulanmaktadır. ESCI, SSCI, SCI-Expanded, veya Scopus indekslerince taranan dergi sayımızın artmasının uluslararası bilimsel işbirlikleri, kongre etkinlikleri ve entegrasyon için de olumlu etki yaratabileceği, araştırmacılarımızın uluslararası bilinirliğine ve alanda tanınırlığına etki yaratacağı gözden kaçırılmamalıdır.

DergiPark üzerinden yayıncılık faaliyetlerini sürdüren dergilerin yayıncılık faaliyetlerini yaptıkları diller konusunda değerlendirildiğinde; Türkçe (1.697), sonrasında İngilizce (672), ardından sadece bir dergi ile Arapça dili ile yayın yaptığı görülmüştür. Bunun yanında İngilizce (2.289), Türkçe (2.169), Arapça (201), Almanca (180), Fransızca (150), Rusça (100), Farsça (26), İspanyolca (16), Kürtçe (11), desteklenen diller olduğu ayrıca ifade edilebilir. Bu veriler ışığında DergiPark platformunda İngilizce ve Türkçe yayıncılık faaliyetlerini sürdüren dergilerin oranının yarı yarıya olması Türkiye'deki araştırmacıların uluslararası yayıncılık faaliyetlerine olan olumlu ilgisinin ve uluslararası literatüre katkısının bir göstergesi olarak ifade edilebilir. Türkiye'nin ulusal dinamikleri ile uluslararası bilinirlik ve tanınırlığını, bağlantılarını artırabilmesi için yayın dil dağılımının da bulunduğu coğrafya ile benzerlik taşınması, ulusal yayıncılık faaliyetlerinin bölgesel gelişim ve uluslararası işbirliğini destekleyecek şekilde olması gerekmektedir. Bu bağlamda DergiPark sistemi iyi bir ulusal yayıncılık alt yapısı sağlamaktadır. Bu noktada yayıncılık faaliyetlerini yürüten araştırmacıların, sadece İngilizce ve Türkçe dillerinde değil, Rusça, Çince, Arapça, Almanca, Fransızca, Yunanca, Kürtçe gibi dillerde de yayın faaliyetlerini sürdürmelerinde, hatta yükseköğretim kural koyucuların bu bağlamda niş ve özel konularda farklı diller ile akademik yayıncılık faaliyet yürüten dergilere destek olmalı fon sağlamalıdır. Bu sayede Türkiye'nin kendi bölgesi ile daha fazla kenetlenmesi sağlanabilir, bölgesel araştırmacılar ile ortak proje ve faaliyetlere girmesi, tanışması sağlanabilir, uluslararası akademik camiada kendini daha iyi ifade eden, saygın ve tanınır bir bilimsel ortamın hızlı bir şekilde gelişmesi için önemli bir etki yaratılabilir.

Doğaldır ki, yayıncılık faaliyetlerinde nitelik de önemli bir unsurdur. İyi bir araştırmacı kümelenmesi uluslararası dizinlerde taranan dergiler çevresinde yoğunlaşmaktadır. Uluslararası indekslerce taranma ve bilinme, bu yönde girişimlerde bulunma, farklı alanlarda köklü dergilerin bu indekslerce taranması için girişim ve desteklerin bulunması gerekliliğidir. Yoksa Türkiye'deki dergi sayısı ve yayıncılık faaliyetlerinin genel tablo değerlendirildiğinde oldukça yeterli olduğu hatta aşırı büyüme ve yayın enflasyonu ve yayıncılık faaliyetleri açısından kontrol altına alınması gerektiği bir noktada olduğu da ayrıca ifade edilebilir. Ayrıca yayıncılık faaliyetleri konusunda ön sıralarda yer alan üniversiteler için diğer üniversiteler ile bir kıyaslamaya gidildiğinde ilgili üniversitelerin gerek akademisyen sayısı gerekse bölüm program çeşitliliği gerekse kuruluş yılları konusunda daha eski ve köklü üniversiteler, içinde buldukları bu durumun yayıncılık faaliyetleri konusunda da onları ön plana çıkarmaktadır.

5.2. DergiPark Verileri Üzerinden Türkiye'de Yönetim Bilişim Sistemleri Alanındaki Dergiler

15 Ağustos 2021 DergiPark verilerine göre 2021 yılına gelindiğinde sisteme kayıtlı 2.369 dergi ve 1.044 yayıncı mevcuttur. 2.369 dergiden 34 tanesi konu alanını YBS ile ilişkilendirmiştir. Bunlar, DergiPark çevrimiçi platformu üzerinde “*Yönetim Bilişim Sistemleri*” kavramı üzerinden yapılan aramanın sonucunda listelenen dergilerdir. Dergi ismi, e-ISSN, yayıncılık faaliyetine başladığı yıl, yıllık yayın aralığı, yayıncı kurum türü ve yayıncı kurum adı ve tarandığı dizinler Tablo 1’de verilmektedir.

YBS alanında yayın faaliyetlerini sürdüren dergilerin yayın sahipliğine göre dağılımı; üniversite (22), kişi (9), dernek (3) şeklindedir. 34 dergiden sadece ikisi YBS alanında İngilizce yayıncılık faaliyetini birinci dil yapmışken, 32’si Türkçeyi birinci dil olarak seçmiştir. Bu durum Türkiye’deki YBS yayıncılık faaliyetlerinin uluslararası normlar açısından yeteri kadar gelişmediği kanısını uyandırmaktadır.

Yayıncılık faaliyetlerini beş ve daha uzun süredir devam ettiren dergiler sırasıyla şu şekildedir: Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi (46.yıl), MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi (22.yıl), Bilişim Teknolojileri Dergisi (15.yıl), Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (14.yıl), Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (13.yıl), AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi (13.yıl), Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (13.yıl), Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (12.yıl), Alphanumeric Journal (10.yıl), Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies (9.yıl), Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi (9.yıl), Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi (8.yıl), Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi (8.yıl), International Journal of Management and Administration (5.yıl), Acta Infologica (5.yıl), Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi (5.yıl), Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi (5.yıl), şeklindedir. Bu dergilerden TRDizin’de yer alan sadece 6 dergi mevcuttur. Bu dergiler sırasıyla; Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (11.yıl), Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi (46.yıl), MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi (22.yıl), Alphanumeric Journal (10.Yıl), Acta Infologica (5.yıl), Bilişim Teknolojileri Dergisi (15.yıl) şeklindedir.

YBS bilindiği gibi bilgisayar, işletme ve yönetim alanlarının kesiştiği noktada yer almakta ve pek çok farklı disiplinle birlikte çalışmaktadır. Bu durum, yayıncılık faaliyetlerinde de görülmektedir. Örneğin mühendislik temel alanında ilişkilendirilmiş konular sırasıyla; bilgisayar bilimleri, bilgi sistemleri (5), bilgisayar bilimleri, yapay zekâ (2), endüstri mühendisliği (2), mühendislik, ortak disiplinler (2), bilgisayar bilimleri, disiplinler arası uygulamalar (1), bilgisayar bilimleri, donanım ve mimari (1), bilgisayar bilimleri, sibernetik (1), bilgisayar bilimleri, teori ve metotlar (1), bilgisayar bilimleri, yazılım mühendisliği (1), şeklindedir. Temel bilimler alanında ilişkilendirilmiş konular ise; istatistik ve olasılık (2), matematik, disiplinler arası uygulamalar (1), şeklindedir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi, 34 dergiden sadece altı tanesi TRDizin’de taranmakta, ESCI, SSCI veya SCOPUS dizinlerinde taranan hiçbir dergi bulunmamaktadır. Listelenen dergilerden sadece iki tanesi YBS alanında yabancı dilde yayıncılık faaliyetini sürdürmektedir. Diğer dergiler Türkçe birinci dil olmakla beraber, İngilizce çalışma yayınlamakta veya genişletilmiş İngilizce özet sunmaktadır. YBS alanı uluslararası gelişmelerden oldukça etkilenmektedir ve dolayısıyla küresel tartışma ve eğilimleri izlemek, bu tartışmalara ulusal disiplinin küreselden geri kalmaması için katılmak ve katkı sunmak zorundadır. Dergi yayıncılık faaliyetleri bu yönde çok önemli araçlardır. Alanda her geçen yıl açılan lisans, yüksek lisans ve doktora program sayısı ve yetişen araştırmacı sayısı, alanın tüm sektörlerle olası kritik etkisi değerlendirildiğinde, bu yönde araştırma ve araştırmacı niteliğini artırmak öncelikli stratejiler arasında olmalıdır.

Tablo 1: MIS Alanında DergiPark Üzerinde Faaliyet Gösteren Dergi Listesi

Sıra	Dergi İsmi	E-ISSN	Başlangıç	Yayın Sıklığı	Kurum Türü	Yayıncı	Tarandığı Dizinler
1	Atatürk Üniversitesi İİB Dergisi	2147-7582	1977	4 Sayı	Üniversite	Atatürk Üniversitesi	TRDizin
2	MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi	1694-7215	2001	4 Sayı	Üniversite	Manas Üniversitesi	TRDizin
3	Bilişim Teknolojileri Dergisi	2147-0715	2008	4 Sayı	Üniversite	Gazi Üniversitesi	TRDizin
4	Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	2687-3427	2009	4 Sayı	Üniversite	Aksaray Üniversitesi	Belirtilmemiş
5	Kafkas Üniversitesi İİBF Dergisi	2149-9136	2010	2 Sayı	Üniversite	Kafkas Üniversitesi	TRDizin, EconLit, EBSCOHost, ProQuest, Google Scholar, Index Copernicus, Ceeol, Arastirmax, AsosIndex
6	Bartın Üniversitesi İİBF Dergisi	2148-2497	2010	2 Sayı	Üniversite	Bartın Üniversitesi	EBSCO, ASOS, SOBIAD, Google Scholar
7	AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi	1309-1581	2010	4 Sayı	Dernek	Akademik Bilişim Araştırmaları Derneği	Index Copernicus, Doaj, ASOS Index, SOBIAD, Scilit
8	Trakya Üniversitesi İİBF Dergisi	2147-2483	2011	2 Sayı	Üniversite	Trakya Üniversitesi	SOBIAD, EBSCO
9	Alphanumeric Journal	2148-2225	2013	2 Sayı	Kişi	Bahadır Fatih Yıldırım	TRDizin
10	Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies	2148-8703	2014	2 Sayı	Üniversite	Pamukkale Üniversitesi	WorldCat, Paperity, SOBIAD, Publons Academic Journal Index, GoogleScholar
11	Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi	2757-7260	2014	2 Sayı	Üniversite	Pamukkale Üniversitesi	Google Scholar, CiteSeerX, WorldCat, Paperity, SOBIAD, Academic Journal Index, ASOS index, Crossref
12	Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi	2717-6177	2019	2 Sayı	Üniversite	Akdeniz Üniversitesi	Asos, EuroPub, SIS, I2OR

Kaynak: DergiPark, 2021

Tablo 1: Devamı...

Sıra	Dergi İsmi	E-ISSN	Başlangıç	Yayın Sıklığı	Kurum Türü	Yayıncı	Tarandığı Dizinler
13	Uluslararası İİB Dergisi	2149-5823	2015	2 Sayı	Kişi	Ömer Turunç	Belirtilmemiş
14	Karadeniz Ekonomi Araştırmaları Dergisi	2757-7864	2020	2 Sayı	Üniversite	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Asos
15	Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi	2687-4091	2017	2 Sayı	Üniversite	Başkent Üniversitesi	Cite Factor, I2OR, Asos Index
16	International Journal of Management and Administration	2587-1668	2017	2 Sayı	Kişi	Cenk Aksoy	Belirtilmemiş
17	Acta Infologica	2602-3563	2017	2 Sayı	Üniversite	İstanbul Üniversitesi	TRDizin
18	Business Economics and Management Research Journal	2651-2610	2018	2 Sayı	Kişi	Engin Çakır	Belirtilmemiş
19	İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi	2618-6195	2018	2 Sayı	Üniversite	Bayburt Üniversitesi	EBSCO, Asos İndeks, Index Copernicus
20	İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi	2687-6159	2019	2 Sayı	Üniversite	Şırnak Üniversitesi	ASOS İndeks
21	İşletme	2757-9433	2020	2 Sayı	Kişi	İbrahim APAK	Index Copernicus, ASOS Index, ASI, Google Research Bib, DRJI
22	İzmir Yönetim Dergisi	2757-637X	2020	2 Sayı	Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi	Belirtilmemiş
23	Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi	2687-5284	2019	2 Sayı	Üniversite	Anadolu Üniversitesi	Belirtilmemiş
24	İzmir Sosyal Bilimler Dergisi	2687-4407	2019	2 Sayı	Dernek	İzmir Akademi Derneği	Index Copernicus, Academia, ROAD, Google Scholar, Asos, ARI, WorldCat, SIS, ASI

Kaynak: DergiPark, 2021

Tablo 1: Devamı...

Sıra	Dergi İsmi	E-ISSN	Başlangıç	Yayın Sıklığı	Kurum Türü	Yayıncı	Tarandığı Dizinler
25	Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi	2687-492X	2019	2 Sayı	Kişi	Ramazan Yılmaz	Index Copernicus, ISIFI, JF, Root Indexing, TEI, ROAD, ResearchBib, DRJI, ESJI Index, CiteFactor, J-Gate, Asos Index, Google Scholar
26	Journal of Emerging Computer Technologies	2757-8267	2021	2 Sayı	Dernek	İzmir Akademi Derneği	Index Copernicus, Academia.edu, Google Scholar, Asos Index, Academic Resource Index
27	Tarsus Üniversitesi İİBF Dergisi	2757-5357	2020	2 Sayı	Üniversite	Tarsus Üniversitesi	Index Copernicus, Eurasian Scientific Journal Index, Journals Directory, EuroPub, DRJI, ASOS Index
28	Veri Bilimi	2667-582X	2018	2 Sayı	Kişi	Murat Gök	ResearchBib, Google Scholar, Root Index, Asos Index, I2OR Index, CiteFactor, GIF Index
29	Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi	2717-767X	2019	2 Sayı	Üniversite	Sakarya Üniversitesi	Belirtilmemiş
30	Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi	2630-550X	2015	2 Sayı	Kişi	Vahap Tecim	Base, Sobiad, Google Scholar
31	Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi	2757-6841	2020	2 Sayı	Üniversite	Atatürk Üniversitesi	Belirtilmemiş
32	Antalya Bilim Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi	2717-8560	2020	2 Sayı	Üniversite	Antalya Bilim Üniversitesi	Belirtilmemiş
33	Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi	2618-5954	2017	2 Sayı	Kişi	Adem Korkmaz	ERIHPLUS, BASE, Cite Factor, Index Copernicus, ARI ResearchBib, SIS, Cosmos Impact Factor, WorldCat, ESJI, Google Scholar, SOBIAD.
34	Nazilli İİBF Dergisi	2717-9109	2020	2 Sayı	Üniversite	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Belirtilmemiş

Kaynak: DergiPark, 2021

Yükseköğretim kurumlarının en önemli görevlerinden ikisi; toplum ve sanayinin ihtiyacı olan nitelikli iş gücünü yetiştirmek ve ikincisi ise araştırma yaparak ulusal ve uluslararası literatüre katkı sunmak olarak düşünüldüğünde, uluslararası literatüre hakim, yetiştirdiği öğrencinin sadece ulusal kriterler değil uluslararası kriterlere uygun olduğundan emin bir akademisyen topluluğunu oluşturacak düzenlemelerin yapılması, ülkenin yararlarına olumlu katkı yapılması da bu kurumlardan beklenmektedir. Bununla birlikte, yukarıda da belirtildiği üzere, ESCI, SSCI, SCI-Expanded, veya Scopus dizinlerinde taranan dergi sayısının artması, uluslararası bilimsel işbirlikleri, kongre etkinlikleri ve entegrasyon için de olumlu etki yaratabileceği, uluslararası tanınırlığa etki yaratacağı gözden kaçırılmamalıdır.

YBS alanının en yoğun ilişkilendirildiği ve sosyal bilimler alanında en yoğun çalışılan konular; işletme (17), iktisat (12), kamu yönetimi (11), yöneylem, araştırma ve yönetim bilimi (11), beşeri bilimler, ortak disiplinler (8), siyasi bilimler (7), uluslararası ilişkiler (7), işletme-finans (7), bilgi, belge yönetimi (6), sosyal bilimler-disiplinler arası (6), otelcilik, konaklama, spor ve turizm (5), davranış bilimleri (4), sosyoloji (4), endüstriyel ilişkiler ve işgücü (3), halkla ilişkiler (3), hukuk (3), kentsel çalışmalar (3), bilim felsefesi ve tarihi (2), edebiyat (2), etik (2), eğitim, bilimsel disiplinler (2), eğitim, eğitim araştırmaları (2), eğitim, özel (2), psikoloji (2), eğitim psikolojisi (2), sosyal bilimler, matematiksel metotlar (2), sosyal çalışma (2), tarih (2), iletişim (2), şeklindedir. Sosyal bilimler alanında sadece bir kez ilişkilendirilmiş konular ise; aile çalışmaları, coğrafya, din bilimi, ergonomi, felsefe, kadın araştırmaları, ortak disiplinler, psikoloji, sosyal, sosyal bilimler tarihi, çevre çalışmaları, iş konularıdır. Bu durumun nedeni olarak sosyal bilimler alanında genel pek çok konu grubundan birisinin YBS alanı olması ve ilgili dergilerin direk YBS özelinde yayıncılık faaliyetlerini sürdürmemesi, bir başka deyişle, genel konu dağılımlarından birisinin YBS olması, bu duruma neden olarak gösterilebilir.

YÖK Akademik (2021) verilerine göre sosyal-beşeri ve idari bilimler temel alanı altındaki YBS alt uzmanlık alanındaki araştırmacı sayısı; profesör (45), doçent (45), doktor öğretim üyesi (137), öğretim görevlisi (97), araştırma görevlisi (86) olmak üzere toplam 410'dur. YBS uzmanlık alanlarında en fazla araştırmacıya sahip ilk beş kurum sırasıyla; Sakarya Üniversitesi (20), Dokuz Eylül Üniversitesi (17), Atatürk Üniversitesi (15), Marmara Üniversitesi (10), Boğaziçi Üniversitesi (10), şeklindedir.

Gerçekleştirilen bu çalışmada elde edilen bulgular, Culnan ve Swanson (1986) bundan 35 yıl öncesinde gerçekleştirdiği YBS dergileri alan çalışması ile örtüşen bulgulara ve benzer dokuya sahiptir. Araştırmacılar, alanın en önemli dergileri olarak sınıflandırdığı 13 derginin çoğunun öncelikle bilgisayar bilimleri yönetimi, ya da yönetim bilimleri dergileri, olduğunu ifade etmiştir. Gillenson ve Stutz (1991), YBS alanında araştırma yapan pek çok kişinin aslında bilgisayar bilimi veya yönetim bilimi alanlarından geldiğini vurgulamıştır. Türkiye'de elde edilen bilgiler, YBS alanı dergilerinin yoğun olarak bilgisayar bilimleri ya da yönetim bilimi alanında sınıflandığı fakat homojen bir yapıda olmadığı doğrultusundadır.

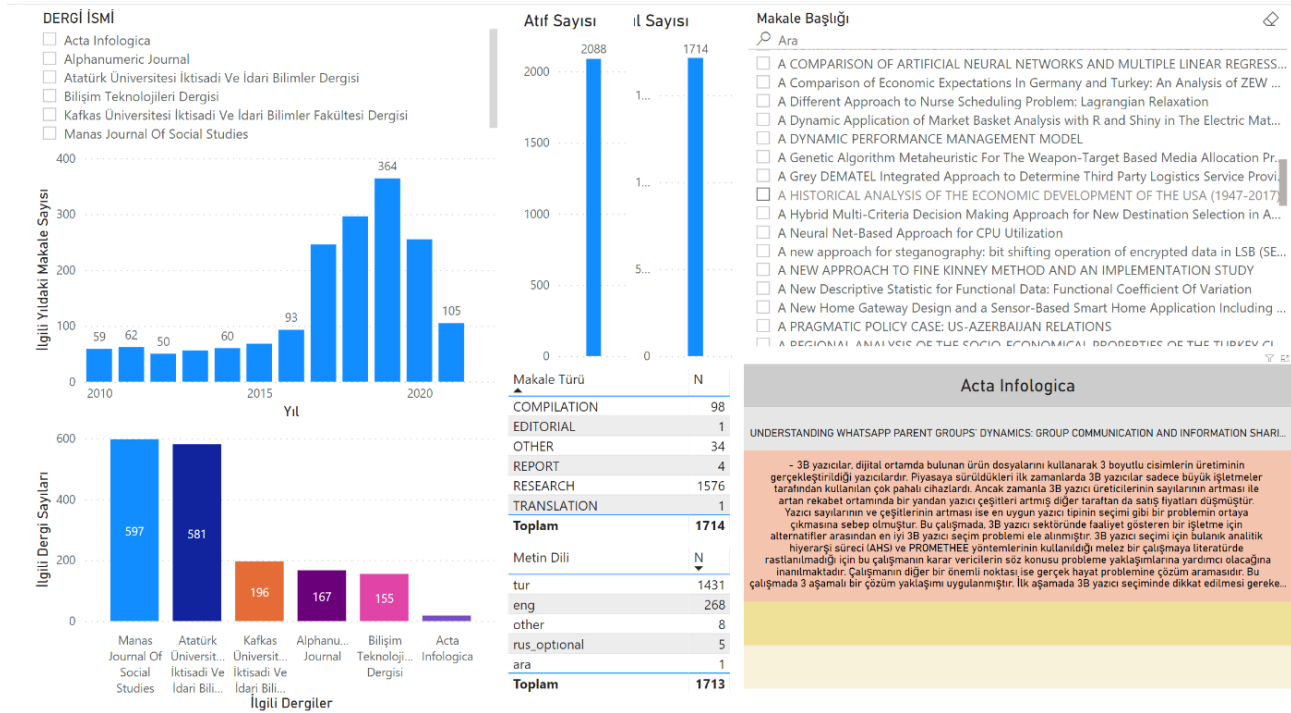
5.3. Yönetim Bilişim Sistemleri İle İlişkili TRDizin'de Yer Alan Altı Dergi

Çalışma kapsamında odaklanılan ve TRDizin'de yer alan altı dergi: Acta Infologica (TRD1), Manas Journal of Social Studies (TRD2), Alphanumeric Journal (TRD3), Bilişim Teknolojileri Dergisi (TRD4), Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (TRD5), Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi (TRD6) olarak sıralanabilir. İlgili Dergiler TRD kısaltması ile kodlanarak tablo üzerinde araştırmacı, kurum, konu vb. bibliyometrik verileri tartışılmaktadır. Çalışmada 2010-2021 yılları arasında yayınlanan 1.714 makale bilgisi bibliyometrik bir yaklaşım ile analiz edilmiştir. Yöntem bölümünde de açıklandığı gibi TRDizin üzerinden elde edilen veriler elektronik tablolar üzerinde temizlenmiş, sonrasında MS Power BI ortamında, bibliyometrik analizler için belirlenen araştırma sorularına cevap verecek gösterge panelleri

tasarlanmıştır. Şekil 2’de sunulduğu üzere, TRD2 (597) ve TRD6 (581) kodlu dergilerin genel yayın dağılımı içinde baskın bir yeri (%68,72) olduğu görülmektedir.

Bu dergilerin Tablo 1’e de yansıdığı gibi, uzun yıllardır yayın faaliyetlerini sürdürmesi ve yılda dörder sayı yayınlaması, bu durumun nedenleri arasında sayılabilir. 1.714 makaleden elde edilen atıf sayısı 2.088 olarak gerçekleşmiştir. Yayın niteliği ve literatüre katkı için atıfların bir göstere olduğu düşünüldüğünde, bu durum değerlendirilmesi gereken bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 2: TRDizin’de Taranan Dergilerin Bibliyometrik Analizi ve İş Zekâsı Uygulaması-I

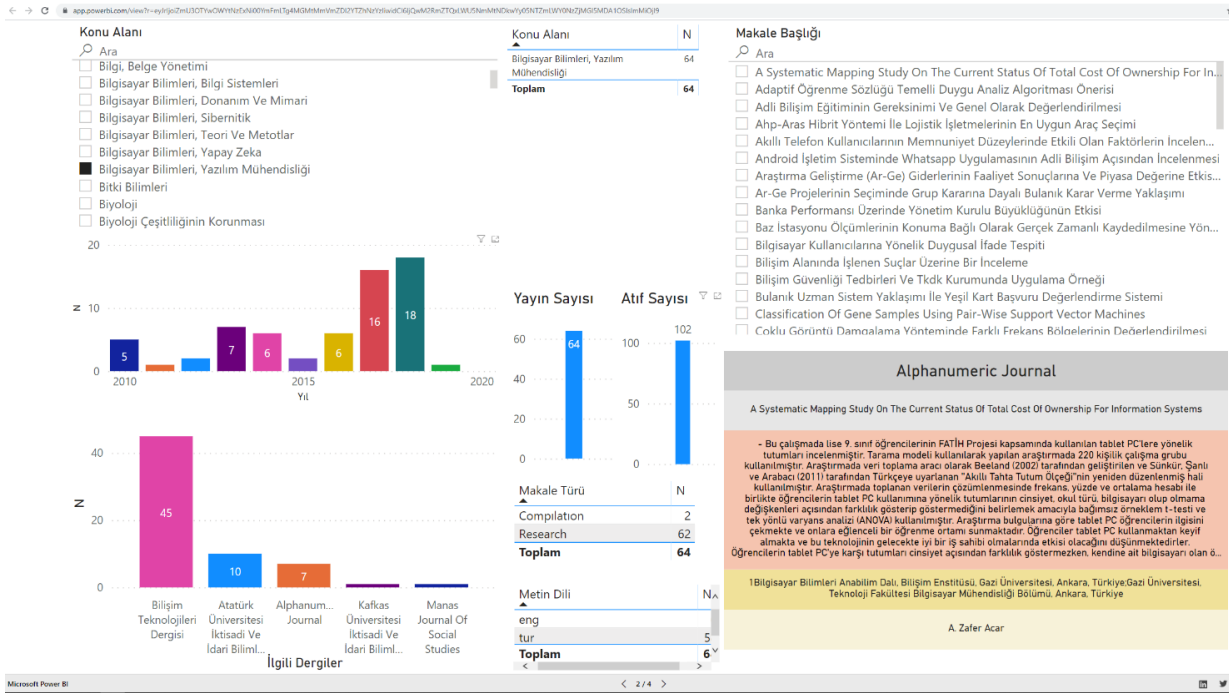

Kaynak: Araştırma kapsamında geliştirilen uygulamadan kesittir. Araştırmacılara aittir.

YBS yayıncılık faaliyetleri açısından, TRDizin içinde, kendisini YBS alanına odaklamış dergi sayısının görece az olduğu göze çarpmaktadır. Bu durum, Şekil 3 ve Şekil 4’te görüldüğü gibi, konu alanlarına göre yapılacak bir süzme ile daha net olarak ortaya çıkarılabilir. Şekil 3 ve Şekil 4 üzerinde de gösterildiği gibi ilgili konu alanlarına göre yayınların ilgili dergilerdeki dağılımı yayın dili ve yıllara göre dağılımı gösterilmektedir. Süzülen konu alanları; bilgi, belge yönetimi, bilgisayar bilimleri, bilgi sistemleri, bilgisayar bilimleri, donanım ve mimari, bilgisayar bilimleri, sibernetik, bilgisayar bilimleri, teori ve metotlar, bilgisayar bilimleri, yapay zekâ, bilgisayar bilimleri, yazılım mühendisliği, davranış bilimleri, mühendislik, elektrik ve elektronik, mühendislik, hava ve uzay, nüfus istatistikleri bilimi, telekomünikasyon, tıbbi informatik veya istatistik ve olasılık şeklindedir.

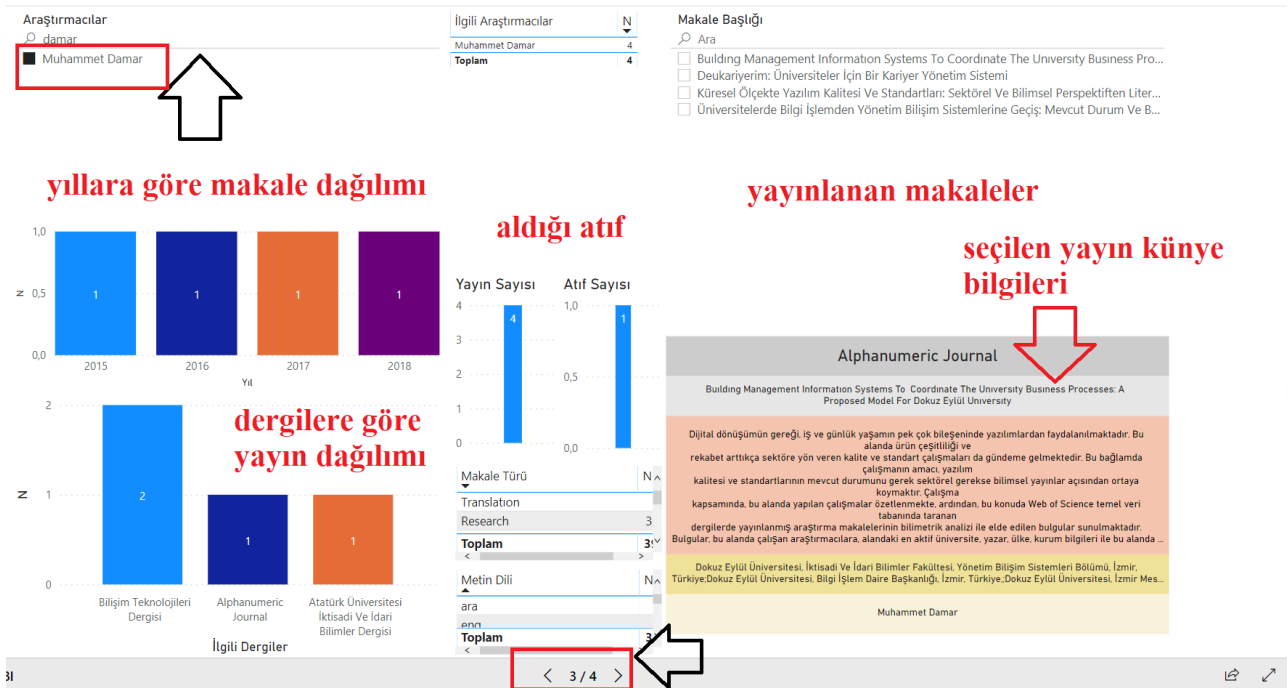
Bu şekilde bir sınıflandırma yapıldığında, toplamda 415 makale üretildiği (Yayın dillerine göre; Türkçe:287, İngilizce:126, Diğer:2), yayınların 687 atıf aldığı, bu üretilen yayınların yoğunluk sırasına göre; TRD4 (183), TRD3 (135), TRD6 (64), TRD2 (25), TRD5 (8) olduğu görülmüştür. En yoğun çalışılan konu alanları; istatistik ve olasılık (113), bilgisayar bilimleri, bilgi sistemleri (106), bilgisayar bilimleri, yazılım mühendisliği (64), davranış bilimleri (43), bilgisayar bilimleri, yapay zekâ (36), bilgisayar bilimleri, donanım ve mimari (10), bilgisayar bilimleri, teori ve metotlar (9), bilgisayar bilimleri, sibernetik (8), telekomünikasyon (7), tıbbi informatik (7), bilgi belge yönetimi (1), şeklinde bir dağılıma sahiptir.

Şekil 3: TRDizin’de Taranan Dergilerin Bibliyometrik Analizi İçin İş Zekâsı Uygulaması-II

Kaynak: Araştırma kapsamında geliştirilen uygulamadan kesittir. Araştırmacılara aittir.

Şekil 4: TRDizin’de Taranan Dergilerin Bibliyometrik Analizi İçin İş Zekâsı Uygulaması-III

Kaynak: Araştırma kapsamında geliştirilen uygulamadan kesittir. Araştırmacılara aittir.

Çalışma, Microsoft Power BI gibi bir iş zekâsı teknolojisi ile bibliyometrik verileri harmanlayan Türkiye adresli ilk araştırmadır. Literatürde de bu konu yenidir. Alanda pek ok araştırma, Vosviewer, Pajek, CiteSpace, Gephi gibi hazır paket programlar ile, veri ile daha az ilişkiye girerek programların imkan verdiği ölçüde analizler ile gerçekleştirmektedir. Çalışma TRDizin dergi verileri için geliştirilen iş zekâsı uygulaması ile farklı analizlere imkan tanıyabilmekte, hatta farklı veri türleri ile birleştirme veya ilişkilendirmeye imkan sunmaktadır. Geliştirilen uygulamanın ilgili teknolojide gerçekleştirilmesi, verinin çekilmesi aşamasından verinin temizlenmesi, Microsoft Power BI ekranına aktarılması ve bu ekran modellenmesi ve ilgili görsel ve parametrik raporlamanın

sağlanabilmesi gibi pek çok aşamadan geçmiştir. Sonrasında Şekil 2, Şekil 3 ve Şekil 4 ekranlarındaki kullanıcı etkileşimli raporlar oluşturulmuştur. Bulguların kısıtlı verilmesinin nedeni geliştirilen ekranlar sayesinde pek çok farklı soruya cevap aranabilmesidir. Bu yönde farklı alanlardaki dergi ve dergi grubu analizleri, konu analizleri açısından da öncü nitelikte bir çalışmadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, YBS alanının Türkiye’de her geçen gün geliştiğini, sosyal bilimler alanında kırk yıllık bir geçmişi olan dergiler dahil pek çok derginin YBS’yi ilgi alanı olarak belirledikleri görülmüştür. Türkiye’de alanı yönlendiren ve alanın öncü araştırmaları için iyileştirilmeye açık noktalar bulunmaktadır.

Elde edilen bulgular Türkiye’de YBS alanındaki yayıncılık faaliyetlerinin gelişmekte olduğunu, yıllar içinde gerek TRDizin’de taranan dergi sayısındaki artış gerekse köklü dergilerin alana ilgi göstermesi, alan için önemli bir gelişme olarak yorumlanabilir. Alanda faaliyet gösteren dergilerin TRDizin üzerinde taranması yayınların bibliyometrik analiz yöntemi ile analiz edilmesi, yayıncılık faaliyetleri için strateji belirlenebilmesi, alandaki dokunun, öncü araştırmacı ve kurumların değerlendirilebilmesi için önem arz etmektedir. Verilerin sistematik ve dijital olarak çekilebilmesi, günümüz koşullarında ancak belirli dizinler tarafından sağlanabilmektedir. Bu nedenle, DergiPark’ta barınan 28 derginin TRDizin altında taranmasının genel çıkarımlar yapabilmemizin de önünü açacaktır.

DergiPark üzerinde YBS alanı ile kendini ilişkilendirmiş 34 derginin sahipliği hususunda, kişisel yapılanmaların da göze çarptığı, bu durumun alanın gelişmesi ve sürdürülmesi için risk taşıdığı düşünülmektedir. Uluslararası YBS Kongresinde bir dernek yapılanmasının olabirirliğinin (MIS Quarterly ve Association for Information Systems-AIS örneğini inceleyiniz.) tartışmaya açılması önerilmektedir. Olası bu dernek, alanda faaliyet gösteren hazırda bir dergi veya yeni kurulabilecek bir dergiyle daha kurumsal, uluslararası düzeyde SSCI, ESCI, SCOPUS vb. dizinlerinde taranması için gerekli faaliyetleri yürütebilir. İlgili öğretim programlarının gelişmesine ve gelecekte yapılacak bilimsel faaliyetlerin planlanmasına katkı sunabilir.

YBS konu araştırmacıların her geçen gün alandaki sayısı ve niteliği arttığı gerçekleştirilen analizler ve elde edilen bulgularla ortaya konulan bir sonuçtur. Fakat dergilerin sahiplikleri, tarandığı indeksler ve ulusal dergilerin uluslararası etkileşimi yönünden önemli eksikliklerin olduğu da elde edilen bulgular ışığında ifade edilebilir. Türkiye’de YBS disiplini içinde, Culnan ve Swanson (1986) ve Gillenson ve Stutz (1991) çalışmalarından farklı olarak yönetim bilimleri veya sosyal bilimler alanının dergi dokusunda daha yoğunlaştığı, bilgisayar bilimleri, yazılım, bilgisayar bilimleri yönetimi konusunda dergilerin daha azınlık olduğu görülmektedir. Bu durum, aslında, Türkiye’de bilgisayar bilimleri alanında çalışan araştırmacıların kendi alanlarını YBS disiplininden bağımsız görmekten kaçınmaları gerektiği, iki disiplin arasında yoğun bir şekilde pek çok alanda organik bir bağ olduğu, gözden kaçırılmamalıdır.

Bu tür çalışmaların yapılmasının Türkiye’deki YBS alanındaki yayıncılık faaliyetlerinin uluslararası bilinirlik ve niteliğini artırma yönünde katalizör etki yaratacağı düşünülmektedir. Her ne kadar son yıllarda YBS alanında yoğun olarak yeni bölümlerin açıldığı ve yoğun bir akademisyen istihdam edilse de, Türkiye’de yürütülen yayıncılık faaliyetleri aynı hızda gelişmemektedir. Örneğin, Scopus dizininde yer alan Türkiye adresli yayıncılık faaliyeti yürüten dergi sadece bir tanedir. DergiPark üzerinde TRDizin’de taranan dergi sayısı sadece altı, diğer dizinlerde veya hiçbir dizinde taranmayan olarak dergi sayısı ise 28’dir.

Aslında her geçen gün alanda açılan yeni program veya bölümler, yüksek lisans ve doktora programları değerlendirildiğinde, YBS alanında Türkiye’nin elinde ciddi bir potansiyel olduğu ortadadır. Bu potansiyelin uluslararası literatüre katkı sunan araştırmacılar tarafından yönlendirilmesi, alanın Türkiye’deki niteliğini de artıracaktır. Bu yönüyle konu

değerlendirildiğinde, ilgili bilimsel ortamlarda, ESCI, Scopus veya SSCI indekslerince taranan dergi sayısının nasıl artırılacağı üzerine bir tartışma açılabilir.

Çalışma, sunulan bulguların yanı sıra iş zekâsı altyapısıyla geliştirilen bu uygulamayla, bibliyometrik analizler için farklı bir yaklaşım izlemesiyle de ilgili alana yenilik getirmektedir. İzlenen yöntem, farklı alanlarda, farklı konularda, farklı dergi veya dergi topluluklarının araştırılması için iş zekâsı altyapısının kullanılması açısından da örnek bir uygulama niteliği taşımaktadır. Doğaldır ki, bu uygulamaların performansı, sağlanan veri kalitesinden ve geliştirme sürecinin etkinliğinden doğrudan etkilenmektedir. Bu süreçte veriye yansıyan her türlü hatalı girişim, ek önışlemeler gerektirebilmekte, eksik veriler bazı analizleri olanaksız kılabilir. Bu noktada, dergi yönetimine verilerin kontrolü, dergi sistemine verilerin eksiksiz ve doğru alana kaydedilmesi açısından; yazarlara da doğru ve yeterli verinin girilmesi konusunda sorumluluklar düşmektedir. Böylece, yayınlar bilime içerik olarak katkı sunarken, aynı zamanda sağladıkları bibliyometrik verilerle de ilgili alanın dinamiklerini ve büyük resmini ortaya çıkaracak analizlerin de gerçekleşmesine olanak sağlanabilecektir.

KAYNAKÇA

- Abedin, B., Jafarzadeh, H., & Olszak, C. M. (2021). Thirty six years of information systems management: A bibliometric and thematic analysis. *Information Systems Management*, 38(2), 151-164.
- Adeoti-Adekeye, W. B. (1997). The importance of management information systems. *Library Review*, 46(5), 318-327.
- Al-Mamary, Y. H., Shamsuddin, A., & Abdul Hamid, N. A. (2013). The impact of management information systems adoption in managerial decision making: A review. *Management Information Systems*, 8(4), 010-017.
- Argyris, C. (1971). Management information systems: The challenge to rationality and emotionality. *Management Science*, 17(6), B-275.
- Baskerville, R. L., & Myers, M. (2002). Information systems as a reference discipline. *MIS Quarterly*, 26(1), 1-14.
- Bensghir Kaya, T. (2002). Türkiye’de Yönetim Bilişim Sistemleri Disiplininin Gelişimi Üzerine Düşünceler. *Amme İdaresi Dergisi*, 35(1), 77-103.
- Beydoun, G., Abedin, B., Merigó, J. M., & Vera, M. (2019). Twenty years of information systems frontiers. *Information Systems Frontiers*, 21(2), 485-494.
- Cheon, M. J., Lee, C., & Grover, V. (1992). Research in MIS-Points of work and reference: A replication and extension of the Culnan and Swanson study. *ACM SIGMIS Database: the DATABASE for Advances in Information Systems*, 23(2), 21-29.
- Cocosila, M., Serenko, A., & Turel, O. (2011). Exploring the management information systems discipline: a scientometric study of ICIS, PACIS and ASAC. *Scientometrics*, 87(1), 1-16.
- Culnan, M. J. (1986). The intellectual development of management information systems, 1972–1982: A co-citation analysis. *Management Science*, 32(2), 156-172.
- Culnan, M. J. (1987). Mapping the intellectual structure of MIS, 1980-1985: A co-citation analysis. *MIS Quarterly*, 11(3), 341-353.
- Culnan, M. J., & Swanson, E. B. (1986). Research in management information systems, 1980-1984: Points of work and reference. *MIS Quarterly*, 10(3), 289-302.

- Damar, H. T., Bilik, O., Ozdagoglu, G., Ozdagoglu, A., & Damar, M. (2018a). Evaluating the nursing academicians in Turkey in the scope of Web of Science: scientometrics of original articles. *Scientometrics*, 115(1), 539-562.
- Damar, H. T., Bilik, O., Ozdagoglu, G., Ozdagoglu, A., & Damar, M. (2018b). Scientometric overview of nursing research on pain management. *Revista latino-americana de enfermagem*, 26,1-10.
- Damar, M., & Aydın, Ö. (2021). Türkiye'nin 2010 Sonrası Yönetim Bilişim Sistemleri Alanında Uluslararası Q1 Dergilerinde Durumu. *İzmir İktisat Dergisi*, 36(4), 811-842.
- Damar, M., & Gökşen, Y.(2018). Akademik Yaşantıda Sanal Tehditler ve Vakalar Üzerine Bir Analiz-An Analysis Through Cases and Cyber Threats in Academic Life. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24), 330-350.
- Damar, M., Özdağoğlu, G., & Özdağoğlu, A. (2018). Software Quality and Standards on a Global Scale: Trends in the Literature from Scientific and Sectoral Perspective. *Alphanumeric Journal*, 6(2), 325-348.
- de Carvalho Pereira, F., Verocai, H. D., Cordeiro, V. R., Gomes, C. F. S., & Costa, H. G. (2015). Bibliometric analysis of information systems related to innovation. *Procedia Computer Science*, 55, 298-307.
- DergiPark, (2021). DergiPark Hakkında. Erişim Tarihi: 15/08/2021, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/page/about>
- Donthu, N., Badhotiya, G. K., Kumar, S., Soni, G., & Pandey, N. (2021). A retrospective overview of Journal of Enterprise Information Management using bibliometric analysis. *Journal of Enterprise Information Management*.
- Farhoomand, A. F. (1987). Scientific progress of management information systems. *ACM SIGMIS Database: the DATABASE for Advances in Information Systems*, 18(4), 48-56.
- Gillenson, M. L., & Stutz, J. D. (1991). Academic issues in MIS: Journals and books. *MIS Quarterly*, 15(4), 447-452.
- Holsapple, C. W. (2008). The pulse of multiparticipant systems. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*, 18(4), 333-343.
- Islam, M. A., & Widen, G. (2021). Bibliometric analysis of the VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems: 2000-2020. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*, (EarlyCite)2059-5891. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/VJIKMS-07-2020-0126/full/html>
- Karaman, D., Damar, M., & Özdağoğlu, G. (2021). Web of Science Penceresinden Türkiye Adresli Hukuk Yayınlarına Genel Bakış. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 193-208.
- Karaman, D., Damar, M., & Özdağoğlu, G. (2021). Web of Science Penceresinden Türkiye Adresli Hukuk Yayınlarına Genel Bakış. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 193-208.
- Katerattanakul, P., Han, B., & Rea, A. (2006). Is information systems a reference discipline? *Communications of the ACM*, 49(5), 114-118.
- Kokol, P., Saranto, K., & Vošner, H. B. (2018). eHealth and health informatics competences: A systemic analysis of literature production based on bibliometrics. *Kybernetes*, 47(5), 1018-1030.
- La Paz, A., Merigó, J. M., Powell, P., Ramaprasad, A., & Syn, T. (2020). Twenty-five years of the Information Systems Journal: A bibliometric and ontological overview. *Information Systems Journal*, 30(3), 431-457.

- Laudon, K., & Laudon, J. (2002). *Management Information Systems*. New Jersey, USA: Prentice-Hall,.
- Merigó, J. M., Pedrycz, W., Weber, R., & de la Sotta, C. (2018). Fifty years of Information Sciences: A bibliometric overview. *Information Sciences*, 432, 245-268.
- Nath, R. P., & Badgujar, M. (2013). Use of Management Information System in an Organization for Decision Making. *ASM's International E-Journal of Ongoing Research in Management and IT*, 2 (6), 160-171.
- Özdağoğlu, A., Özdağoğlu, G., Topoyan, M., & Damar, M. (2020). A predictive filtering approach for clarifying bibliometric datasets: an example on the research articles related to industry 4.0. *Technology Analysis & Strategic Management*, 32(2), 158-174.
- Reddy, G. S., Srinivasu, R., Rikkula, S. R., & Rao, V. S. (2009). Management information system to help managers for providing decision making in an organization. *International Journal of Reviews in Computing*, 5(1), 1-6.
- Rotolo, D., Rafols, I., Hopkins, M. M., & Leydesdorff, L. (2017). Strategic intelligence on emerging technologies: Scientometric overlay mapping. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 68(1), 214-233.
- Schmidt, J. (2007). Knowledge politics of interdisciplinarity. Specifying the type of interdisciplinarity in the NSF's NBIC scenario. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 20(4), 313-328.
- Shotton, D., Portwin, K., Klyne, G., & Miles, A. (2009). Adventures in semantic publishing: Exemplar semantic enhancements of a research article. *PLoS Computational Biology*, 5(4), e1000361. doi:10.1371/journal.pcbi.1000361
- TRDizin. (2021). Sıkça Sorulan Sorular. Erişim Tarihi: 15/08/2021, <https://trdizin.gov.tr/>
- YÖK Akademik, (2021). Yükseköğretim Akademik Arama. Erişim Tarihi: 15/08/2021, <https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/view/searchResultviewListAuthorAndScField s.jsp>